



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XX. Quomodo Iberi ad Christi fidem conversi sint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

CAPUT XX.

Quomodo Iberi ad Christi fidem conversi sint.

IAm vero tempus est, ut qua ratione Iberi sub idem tempus ad Christi fidem conversi sint, exponam. Mulier quaedam castam ac sobriam ducens vitam, divina disponente providentiâ ab Iberis capta est. Isti porro Iberi ad Euxinum pontum habitant, Iberorum qui sunt in Hispania, coloni. Mulier igitur captiva, inter ipsos Barbaros philosophicum vivendi genus sectabatur. Nam præter arctissimam castimoniam disciplinam, longissimis etiam jejuniis & continuis orationibus vacabat. Quod cum viderent Barbari, ipsa rei novitate percussi sunt. Forte accidit, ut regis filius admodum puer in morbum incideret. Eum regina ex recepto illius gentis more, ad alias mulieres curandum mittit: si quod forte morbi remedium nosset, usu ipso edocet. Sed cum circumductus à nutrice puer nullam opem ab aliis mulieribus reperisset, postremo ad mulierem captivam deducitur. Illa multis mulieribus spectantibus, nullum quidem corporale remedium adhibuit, quippe quæ nullum nosset ejusmodi. Sed acceptum puerum, in stragulo quod ex pilis contextum habebat, deponens, hæc tantum protulit verba: Christus qui multos sanavit, hunc etiam sanabit infantem. Post hæc verba cum orationem fecisset, Deique auxilium invocasset, è vestigio sanatus est puer, & in posterum recte se habuit. Fama exinde ad reliquos Barbarorum mulieres, & ad ipsam usque reginam pervenit: nomenque captivæ illustrius extitit. Nec multo post ipsa quoque regina in morbum delapsa, mulierem captivam accersit. Quæ cum præ pudore ac modestia recularret, ipsa ad illam regina defertur. Illa vero, quæ in puero antea fecerat, eadem & hic facit. Statimque regina convaleuit ex morbo, & mulieri gratias egit. At illa, non meum, inquit, est hoc opus; sed Christi, qui filius est Dei conditoris hujus mundi. Hortatur ergo ut illum invocet, verumque Deum agnoscat. Porro Iberorum rex tam subitæ curationis miraculo obstupefactus, percontatus quisnam id egisset, captivam donis renumeratus est. Illa vero divitiis quidem se nequaquam opus

Κεφ. κ'.

Τίνα τρόπον Ἰβηρις ἐχεισιτάτισαν.

Και εὖς ἡ δὴ λέγειν, ὅπως κ' Ἰβηρις ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐχεισιτάτισαν γυνή τις βίον σεμνὸν καὶ σώφρονα μετεξεχομένη, θείᾳ τινὶ παρονοίᾳ ὑπὸ ἰβήρων αἰχμαλώτῳ γάρ- τοι. Ἰβηρες ὅ ἐστι παρονομοῦσι μὲν τὸν εὐξει- νον πόντον ἀποικοὶ ὅ ἐσὶν ἰβήρων τῶ ἐν ἰσπα- νίᾳ ἡ γυνὴ τὸν πῦρ αἰχμαλώτῳ ἐν μέσοις ἕστα τοῖς βαρβάροις ἐφίλοσόφῃ. (ὡ γὰρ τῆ πολλῆ τ' σωφροσύνης ἀσκήσεως, ἡσεία τέ βα- ρυτάτη καὶ στυγνοῖς παροσεύκατο ταῖς ἐν- χαῖς τῆτο ὁρῶντες οἱ βαρβαροὶ, τὸν ξενι- σμὸν ἔπρατομένους ἐθαύμαζον. συμβαίνῃ δὴ τὸν τῆ βασιλέως παῖδα ἠπίον ὄντα, ἀρρώστια πειπεσείν. κ' ἐπὶ τινὶ ἐγγχωρίῳ, ὡς τὰς ἀλ- λας γυναικὰς ὅ τῆ βασιλέως γυνὴ ἔπεμπε τὸν παῖδα θεραπευθῆσθαι μὲν, εἴπερ τι βοήθη- μα παρὸς τὴν νόσον ἐκπέρας ἔπασαν). ὡς ὅ περὶ αὐτὴν οἱ παῖς ὑπὸ τῆς τροφῆς, παρ' ἐδέ- μιᾶς τῆ γυναικῶν θεραπείας ἐτύχανε, τέ- λος ἀγέ) πρὸς τὴν αἰχμαλώτῳ. ἡ ὅ, ἐπὶ παρ- ουσία πολλῶν γυναικῶν, ὑλικὸν μὲν βοήθη- μα παροσεύφειν ἐδέν. ἐδὲ γὰρ ἠπίεσθ' ὀδε- ξάμενη ὅ τὸν παῖδα, κ' εἰς τὸ ἐκ τευχῶν ὑφα- σμένον αὐτῆ σφωμάτιον ἀνακλίνασα, λόγον εἶπεν ἀπλῆν. ὁ χειρὸς, φησὶν, ὁ πολλὰς ἰα- σάμενος, κ' τῆτο τὸ βρέφος ἰάσε). ἐπὶ δεξά- μένης τε ἔπασαν λόγῳ τῆτο, κ' ἐπικαλεσα- μένης θεόν, ὡς ἀπαχρημα ὁ παῖς ἀνεβράννυτο, κ' εἶχεν ἔξ ἐκείνης καλῶς. φησὶν τε ἔπειτα θεὸς ἰσ βαρβάρων γυναικὰς, καὶ αὐτὴν τὴν ἔ βασι- λέως διέτερεχε καὶ φανερωθεῖσα ἡ αἰχμαλώ- τῳ ἐγένετο μετ' ἐ πολὺ ὅ κ' ἡ ἔ βασιλέως γυνὴ ἀρρώστια παρὸς ἕστα, τὴν αἰχμαλώ- τον γυναικὰ μετεπέμπετο. ὅ ὅ παραίησα- μένης, μετὰ ζῆσος τε ἐν τοῖς ἡθροῖν, αὐτῆ φέρε) παρ' αὐτὴν ποιεῖ ὅ ἡ αἰχμαλώτῳ. καὶ ἐπὶ τῆ παιδὸς πεποικηδ πρότερον ὡς ἀπαχρη- μα ὅ, ἡ νοσεῖσα ἐβράσθη, ἔ ἡ ὑχαιεῖς τῆ γυ- ναικί. ἡ ὅ ὀδεκίμον, ἔφη, τὸ ἔργον, ἀλλὰ χει- ρε, ὅς ὅς ἐς ἡ τῆ θεῶ, τῆ τὸν κόσμῳ ποιήσαν- τῳ. τῆ τὸν τε ἔπασαν παρὸς, καὶ ἀλη- θῆ γνωρίζων θεόν. θαυμάσας ὅ ὁ βασιλέως τῆ ἰβήρων τὴν ἐκ τῆ νόσε εἰς ὑγείαν ταχυτή- τα, πυθόμενός τε τίς εἴη ὁ θεραπεύσας, δά-

ρεις ημειβετο τλω αιχμαλωτον ηδ, σκεφεη
 δειαδ πλατς εχεν γδ πλατον την ευσεβειαν,
 και δεχεαδ μεγα δωρον, ει πηγνωσει τον
 θεον, τον τω αυτης γνωσκομρον ταυτα ει-
 πασα, τα δωρα αντεπεμπεν ο βασιλευς,
 τον μη λογον ελαμιενσατ. μεθ ημεραν δ εξ-
 ελθοντι απω εις θηραν, συμβαινι τοιδοτι.
 τας κορυφας τω ορειων τιας ναπας ενθα εθη-
 ρα, κατεχεεν ομιχλη, σκοτ τε πολυ. και
 λω απορεω μη η θηρα, αδιεξιτητ η ο-
 δος εν αμυχανια η γηρομυρω, πολυ εδν
 θεωσ επεκαλειτο εσ εσεβεν. ως η εδεν ηνυε
 πλεον, τελω εις εννοιαν της αιχμαλωτε
 λαμβανει τον θεον, και τετον καλει βοητον
 και αμα γε ηνυετο, και το εν της ομιχλης
 διελυετο σκοτω θαυμαζων η το γηρομυρον,
 χαιρων επητα οικεια ανεχωρε, και το συμ-
 βεβηκος διηγειτο τη γυαμη. και την αιχ-
 μαλωτον ευθυς μεταπεμπε, και τις ειη
 ον σεβει θεον επυνθανετο η η εις παρωπων
 ελθουσα, κηρυκα τε χειρω τον τω ισηρων
 βασιλεια εποησε ηγριαδ. πωσειυσα, γδ τα
 χειρω δια της ευσεβεσ γυαμωσ, παντας
 εδν τω αυτον ισηρας συκαλει και α
 συμβαντα παει τε της θεραπειας της γυ-
 ναμωσ και τε παιδια, ε μλω αλλα και τα
 κη τλω θηραν εκθεμενω, παρηνη σεβεαδ
 τον της αιχμαλωτε θεον εγενοντο ουν αμ-
 φότερι κηρυκεσ τε χειρω ομω βασιλευς
 τοις ανδρασω, η δε γυνη ταϊσ γυαμωσι μα-
 των δε παω της αιχμαλωτε το σχημα
 των παω ρωμαιοις εκκλησιων, ευκληιον οι-
 κον εκελθουσε ηγριαδ. ευθυς τε τα παωσ οι-
 κοδομω παρωσεταξεν ευτεπιζεαδ. και ο
 οικω ηγρειετο. επει δε και εδν συλκεσ ανορε-
 δεν επερωνω, οικονομει τι παωσ πισω εδν
 ενοικεντασ η τε θεα ελκεσα παρωνοια εις
 γδ των συλων ακινηω εμενε. και εδεμια
 ευεισκετο μηχανη, δυναμενη κινησαι αυ-
 τον αλλα τα μη καλωδια διερρηγυτο.
 τα δε μηχανηματα κατεαγυτο. απεγνω-
 κότεσ ουν ε εργαζομενοι, απεχωρεν. το-
 τε δεικνω της αιχμαλωτε η πισις νυκλωσ
 γδ μηδενωσ εγνωκοτω καταλαμβαντ τον
 τοπον, και διανυκτερευτ τη δουχη (χολα-
 ζουσα. παρωνοια τε θεα ο συλω ανορεθε),

A habere respondit : pietatem enim sibi
 pro divitiis esse. Caterum magni mune-
 ris loco ducturam, si Deum quem ipsa
 coleret, ipse quoque vellet agnoscere.
 His dictis, dona sua ad regem remisit.
 At rex sermonem mulieris tum quidem
 in animo recondidit. Postridie vero cum
 ad venandum esset egressus, tale quid ei
 contigit. Montium juga & saltus in qui-
 bus venabatur, nebula & profunda cali-
 gine obduci cœpere. Proinde & vena-
 tio difficilis, & via impedita atque inex-
 tricabilis reddebatur. Rex inops consi-
 lii & quid ageret incertus, Deorum suo-
 rum opem contentissime implorat. Sed
 cum nihil proficeret, ad extremum venit
 illi in mentem captivæ mulieris Deus.
 Hunc igitur adiutorem vocat. Vix pre-
 cationem finierat, cum caligo nebulæ
 subito discussa est. Admiratus hoc fa-
 ctum rex, domum lætus regreditur.
 Cumque rem omnem ut acciderat, uxori
 exposuisset, illico captivam mulierem
 accessit jubet, sciscitaturque ex ea, quis-
 nam esset Deus ille quem coleret. Illa
 cum in conspectum regis venisset, id
 perfecit ut rex Iberorum, Christi existe-
 ret præco. Quippe ille piæ mulieris hor-
 tatu, amplexus fidem Christi, universos
 Iberos qui ipsius parebant imperio, ad
 concionem vocat. Cunctisq; tam quæ
 in curatione uxoris ac filii, quam quæ in
 venatione accidissent, singillatim expo-
 sitis; ut captivæ mulieris Deum cole-
 rent, hortatur. Ambo igitur præcones
 facti sunt Christi; rex quidem viris; re-
 gina vero mulieribus. Rex porro cum
 ex captiva muliere formam ecclesiarum
 quæ apud Romanos sunt didicisset, ec-
 clesiam construi iussit, & cuncta quæ ad
 hoc opus necessaria erant, confestim pa-
 rari. Ecclesia ergo construitur. Cum
 vero columnas etiam erigere conaren-
 tur artifices, divina providentia quid-
 piam molitur, quo incolarum animos al-
 liceret ad fidem. Una enim ex colu-
 mnis mansit immobilis: nec ulla inve-
 niebatur machina, quæ posset eam com-
 movere. Nam & funes dirumpebantur
 & ipsa confringebantur machinamen-
 ta. Proinde operarii animum despon-
 dentes abscedebant. Hic vero captivæ
 mulieris fides declarata est. Noctu
 enim nemine conscio, ad eum locum
 accessit; ibique orationi vacans, totam
 noctem exegit. Tunc vero divinâ fa-
 vente providentiâ, columna erigi cœpit.



& supra ipsam basin stetit in aere suspensa, ita ut nullatenus basin contingeret. Orto mox die, rex utpote architecturae peritus, ad fabricam venit: atque ibi columnam supra basin in sublimi pendentem conspicatus; tum ipse, tum omnes qui aderant, ingenti admiratione percussi sunt. Paulo post enim ipsis spectantibus columna descendens, basi lux innixa stetit. Clamor inde ab omnibus excitatur, cunctis testantibus veram esse Regis fidem, & captivae mulieris Deum celebrantibus. Jam ergo credentes Christo, alacri animo reliquas columnas erexerunt, totumque opus brevi abolutum est. Post haec legatio mittitur ad Imperatorem Constantinum: qua & foedus sibi in posterum esse cum Romanis, & Episcopum cum clericis ad se mitti postulant, affirmantes se ex animo in Christum credere. Haec Rufinus se à Bacurio didicisse scribit, qui prius quidem Regulus fuerat Iberorum: postea vero ad Romanos transgressus, Dux Palaestini limitis est constitutus: tandem vero Magister militum factus, in bello contra Maximum tyrannum Theodosio Imperatori egregiam operam navavit. In hunc modum Iberi, temporibus Constantini Christianam fidem susceperunt.

CAPUT XXI.

De Antonio monacho.

Iam vero qualis in solitudine Aegypti iisdem temporibus extiterit Antonius monachus, qui cum daemionibus palam dimicavit, astus eorum atque insidias omnes deprehendens; & quemadmodum multa prodigia ac miracula ediderit, superfluum mihi videtur commemorare. Athanasius enim Alexandrinae urbis Episcopus, id argumentum nobis praeripuit, peculiari libro de illius vita conscripto. Tanta bonorum copia Constantino regnante, uno fere eodemque tempore abundavit.

ἡ ἀριστερὴ τῆς βασιλείας ἐν τῷ ἀεὶ ἐσθλῷ
μὴ δαμῶς τῆς κρηπίδος ἀπὸ μὲν ἡμέρα ἡ
ὡς, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐμφροντισῶν, ἐπὶ τῷ οἰ-
κοδομῆν παρῶν ὁρᾷ τὸν ἐξυλον ἐπὶ τὴν ἰδίαν
κρημὰ μὲν βασιν. καὶ ἐκπλήθη ἡ μὲν αὐτὸς
ἐπὶ τῷ γεγονότι ἐκπλήθη ἡ καὶ οἱ παρῶν-
τες σὺν αὐτῷ μετ' ἐπολὺ γὰρ ἐπ' ὀφθαλμοῖς
αὐτῶν, τῆ ἰδία βασίς ὁ ἐξυλον κατιῶν, ἰδρῦε
βοή τε ἐντεῖθεν τῶν ἀνθρώπων βοῶντων, καὶ
ἀληθῆ τὴν πίσιν ἀνακαλέων τῆ βασιλείας,
καὶ ὑμνῶντων τὸν τῆς ἀρχαλώτε θεόν ἐπι-
σευόν τε λοιπὸν, καὶ σὺν προθυμία πολλῇ
ἐδὺ ὑπολοιπῆς ἐξυλος ἀνώρθην. καὶ ὅσα εἰς
μακρὸν τὸ ἔργον τέλεσο ἡρεσθεῖα ἐντεῖ-
θεν πρὸς τὸν βασιλέα κωνσταντῖνον ἐγένετο.
παρακάλην τε ἔλοιπε ὑπόσωροδοίρωμα-
ων γίνεσθ, λαμβάνων τε ἐπίσκοπον καὶ ἱερὸν
κλήρον πωσέυων γὰρ εἰλικρινῶς ἔλεγον τῷ
χεῖρ ὡ τὰ ὑλα φησὶν ὁ ῥεφῖνος παρὰ Βακ-
εῖα μεμαθηκέναι, ὅς πρῶτος ἡ μὲν ἰβη-
τιλίσκος ἰβηρῶν ὑσερον ἡ ῥωμαίους πρῶσελ-
θῶν, ταξίαρχος τε ἐν παλασινη στρατιω-
κῆ κατέστη καὶ μεταἰῶντα στρατηλατῶν,
C τὸν κτ' μαξίμα τε τυράννη πόλεμον τῷ βα-
σιλεὶ θεοδοσίῳ συνηγώισατο. τῆτον μὲν τὸν
τῆτον καὶ ἰβηρῆς ἐχεῖσιάνισαν ἐπὶ τῶ κων-
σταντῖνα χρόνον.

Κεφ. κα'.

περὶ ἀντωνίου ἡ μοναχῶ.

Ο Ποῦθ δὲ ἡ ἐπὶ τῶ αὐτῶν χρόνων
καὶ ὁ μοναχὸς ἀντωνίου ἐν τῇ ἐρημίᾳ
τῆς αἰγύπτου, ὅς φανερῶς τοῖς δαίμοσιν ἀν-
τεπάλαμεν, ἐφευρίσκων τε ἀπλῶς τὰς τέ-
χνας αὐτῶν καὶ ἐδὺ ἀθλῆς, καὶ ὅπως
πολλὰ ἐποίησε τεράσια, περὶ τὸν λέγειν ἡ-
μᾶς ἐφθασε γὰρ ἀθανάσιθ ὁ ἀλεξαν-
δρείας ἐπίσκοπθ, μονόβιβλον εἰς τὸν αὐτῶ
βίον ἐκτέμνηθ. τοιῶτων ἀγαθῶν ἐνφο-
εῖα κτ' τὰ ἴδιον ὑπὸ ἐδὺ χρόνος κωνσταντῖνε
βασιλείας ἐγένετο.